ఒడ చెప్పిన సాక్ష్యం

అదొక యెలిమెంటరీ స్కూలు. హెడ్మాస్టారు అయిదవ తరగతి పిల్లలకి డిక్టేషన్ చెబుతున్నారు. ఇంతలో మెంబరుగారి పాలేరువచ్చి హెడ్మాస్టారిని మెంబరుగారు రమ్మంటున్నారు అని చెప్పాడు. ఎందుకని అడిగారు హెడ్మాస్టారు. ఏమో నాకేం తెలుసునండి అన్నాడు పాలేరు.

హెడ్మాస్టారు పిల్లలవంక తిరిగి ఎన్ని పేర్లయ్యాయిరా అన్నారు. మానేటరు ఎనిమిది పేర్లయ్యాయి అన్నాడు. ఒకళ్ళ పలకలు ఒకళ్ళు మార్చుకుని దిద్దుకోండి అని చెప్పి హెడ్మాస్టారు మెంబరుగారింటికి వెళ్ళారు.

మానేటరు ప్రకాశరావు ఆవూరి పెత్తందారుగారి కొడుకు. ప్రకాశరావు చెప్పగా పిల్లలంతా పలకలు మార్చుకొని దిద్దుతున్నారు. మెంబరుగారి అబ్బాయి రంగారావుకూడా అయిదవ తరగతే చదువుతున్నాడు. రంగారావు పలక బ్రహ్మయ్య అనే కుర్రాడు దిద్దుతున్నాడు. రంగారావు తనదగ్గరవున్న పలక దిద్దకుండా బ్రహ్మయ్య వంకే చూస్తున్నాడు. ఎన్ని తప్పులు వేస్తున్నాడా అని కనిపెడుతున్నాడు. అన్నీ పేరు కొట్టేస్తున్నాడు బ్రహ్మయ్య. కొట్టెయ్యడం చూస్తోనే ఉన్నాడు రంగారావు. వళ్ళు మండిపోతోంది. పళ్ళు పటపట లాడిస్తున్నాడు. తనవంక బ్రహ్మయ్య చూస్తాడేమో కపడార్ అని చెబుదామని రంగారావు పకిలిస్తున్నాడు. దగ్గుతున్నాడు. ఏవైనాసరే యివేవి పట్టించుకోకుండా పలకదిద్దేసి క్రిందపెట్టేశాడు బ్రహ్మయ్య. క్రిందపెట్టేశాక రంగారావువంక చూశాడు. బుర్ర ఊపుతూ కోపంగా చూస్తున్నాడు రంగారావు. కొంచెం భయమే వేసింది బ్రహ్మయ్యకు. అయినానరే యేం చేస్తాడు. రంగారావు పలకలో ఒక్క పేరుకూడా రైటులేదు. అన్నీ తప్పులే. తలవంచుకు కూర్చున్నాడు బ్రహ్మయ్య. ఇదంతా కనిపెట్టకపోలేదు మానేటరు ప్రకాశరావు.

ఇంతలో హెడ్మాస్టరు వచ్చారు. పలకలు దిద్దడం అయిందిరా అన్నారు. అయింది అన్నాడు మానేటరు. పలకలు మాస్టారు తిరిగి చూడడానికి తీరుబడియెక్కడ! రైటయిన వాళ్ళునుంచోండిరా అన్నారు మాష్టారు. బ్రహ్మయ్య ఒక్కడే నుంచున్నాడు. ఒకతప్పు వాళ్ళునుంచోండి. రెండు తప్పులవాళ్ళు. అంటూ ఆఖర్ని సున్న వచ్చిన వాళ్ళు నుంచోండి అనేసరికి రంగారావు ఒక్కడేనుంచున్నాడు. చచ్చేటంత సిగ్గేసింది రంగారావుకి. అంతకన్న రెట్టింపు కోపం బ్రహ్మయ్యమీద వస్తోంది. కొంచెం పాలు ఉడుకుమోతనంకూడావచ్చి కళ్ళనీళ్ళు తిరిగాయి. నుంచున్నవాడు ఊరుకో

యం. యస్. సుందరమ్మ

వచ్చా. హెడ్మాస్టారివంక చూడడానికి సిగ్గుఅయితే పోనీ తలకాయవంచుకో వచ్చుగా. బ్రహ్మయ్యవంక చూస్తూ కళ్ళు ఎర్రజేసిపళ్ళుకొరుకుతున్నాడు. బ్రహ్మయ్య హెడ్మాస్టారివంక భయంతో చూస్తున్నాడు మధ్య మధ్య రంగారావువంక చూస్తూ. హెడ్మాస్టారు రంగారావుని చూచి మెంబరుగారి అబ్బాయి అవడంచేత ఏమీ అనలేక తలతిప్పుకున్నాడు. ఈ ముగురి భావాలు కనిపెట్టక పోలేదు మానేటరు ప్రకాశరావు.

ఒక్కొక్క తప్పు అయిదేసిసార్లు రాసి రేపుపొద్దున్న చూపించండి అన్నారు హెడ్మాస్టారు.

స్కూలు వదిలేశారు. పిల్లలంతా వెడుతున్నారు. ముందు బ్రహ్మయ్య వెడుతున్నాడు. వెనకాలరంగారావు వెడుతున్నాడు. రంగారావు పరుగెత్తుకువెళ్ళి బ్రహ్మయ్యమీదపడాడు. పడి తన్నేసరికి బ్రహ్మయ్య మీదకు తోసినట్టుగా వెనక్కు తిరిగి ఏమిట్రా అల్లాతోసావు అన్నాడు. అక్కడికి మాటాడకుండా కళ్ళుదులుపుకుని వెడుతున్నాడు బ్రహ్మయ్య.

బరువు తక్కువా బడాయి యెక్కువా అన్నాడు రంగారావు. దానికీ బ్రహ్మయ్య మాట్లాడలేదు.

"ఓరేయ్ కోటయ్య, మున్నా... మన బళ్ళోకి... వాడెవడో సర్కసు పనులుచేసే వాడొచ్చినప్పుడూ... అందర్ని తలో అణా తెచ్చుకోమన్నారూ... ఎవరూ ? మాసారు అప్పుడు డబ్బులు లేవని యేడిస్తేను పోనీలే అని ఓ వెధవకి అణాయిచ్చాను. ఆ వెధవకి

విశ్వాసం ఉందను కుంటున్నావా యేవిటి?' అన్నాడు ప్రక్కవాడితో రంగారావు.

ఆ మాటలు శూలాల్లా గుచ్చుకున్నాయి బ్రహ్మయ్యకి. అయినా తను అణాయిమ్మని రంగారావుని బ్రతిమాలలేదు. తనే గొప్పకి పోనిస్తానని బలవంతంగా లాక్కెళ్ళాడు. వీణి యివడిమ్మని యేడిశాడు. వీడు అణా యిచ్చాడుగదా అని అన్నీ పేర్లు శుద్ధ తప్పులు అయితే రైటు వెయ్యమనా వీడి ఉద్దేశం! అని బ్రహ్మయ్య మనస్సులో అనుకున్నాడే గాని పైకి పలెత్తు మాట అనలేదు. అంటే బ్రతికినవాడా రంగారావు. రంగారావు మెంబరుగారి అబ్బాయి. బ్రహ్మయ్య ఒక దిక్కుమాలినవాడు. తండ్రిని చిన్నతనంలోనే పోగొట్టుకున్నాడు. తల్లి గొప్పవారింటో చిన్నపని పెదపని చేసి వారు దయతో యిచ్చిన బియ్యం అవీ తెచ్చుకుని తనని చదివిస్తోంది.

ఇదంతా వింటూనే ఉన్నాడు వెనకాల వస్తున్న మా సెటరు ప్రకాశరావు.

బ్రహ్మయ్య మాట్లాడకపోవడంతో మరింత రెచ్చిపోతున్నాడు రంగారావు.

'ఒరేయ్ ఒక వెధవకి చొక్కాలు లేవని వాళ్ళ అమ్మవచ్చి అడిగితేను మా అమ్మకా చొక్కాలు రెండిచ్చింది. అవ్వి తొడుక్కునే బళ్ళోకి వస్తాడు అబోడి వెధవ. ఆ మాత్రం విశ్వాసంకూడా లేదు వెధవకి. మొత్తం అన్నీ సున్నాలు చుట్టేశాడు' అన్నాడు మళ్ళీ పక్కవాడితో రంగారావు బ్రహ్మయ్య వంక చూస్తూనే.

బ్రహ్మయ్యకి కళ్ళ నీళ్ళు తిరిగాయి, చొక్కా వంక చూచుకున్నాడు. అప్పటి కప్పుడే చొక్కాని చింపేద్దామా అన్నంత కోపం వచ్చింది చొక్కా మీద. కాని యేమీ చెయ్యలేకపోయాడు. కళ్ళు తుడుచుకున్నాడు బ్రహ్మయ్య, ఇదంతా చూస్తూనే ఉన్నాడు ప్రకాశరావు.

ముందుగా రంగారావు యిలు వచ్చింది. బ్రహ్మయ్య వంక చూస్తూ కాండ్రగించి ఉమ్మేసి లోపలికి వెళ్ళిపోయాడు రంగారావు.

మళ్ళీ యింకోసారి కళ్ళనీళ్ళు తిరిగాయి బ్రహ్మయ్యకు. మళ్ళీ తుడుచుకున్నాడు. కొంచెం దూరం వెళ్ళి పుస్తకాలు ఒక అరుగుమీద పెట్టుకుని ఆ చిరుగుల చొక్కా విప్పి ముక్కలుముక్కలు కింద చింపేశాడు పళ్ళు కొరుకుతూ మరీ చింపుతున్నాడు చొక్కాని బ్రహ్మయ్య. ఇదంతా చూస్తున్న ప్రకాశరావు హృదయంలో యేదో బాధొచ్చి కళ్ళ నీళ్ళు తిరిగాయి. అయితే రంగారావు నోటికి జడిసి ఎవ్వరూ వాడిజోలికిపోరు. ప్రకాశరావు కూడా మనకెందుకని ఊరుకున్నాడు. కాని బ్రహ్మయ్య బాధ చూస్తుంటే తనకీ బాధగానే వుంది. బ్రహ్మయ్య దగ్గరకు వచ్చాడు. బ్రహ్మయ్య కసితో ఆ చిరిగిన చొక్కా పీలికల్ని క్రింద గుమ్ములో పడేసి కాలితో తొక్కుతున్నాడు, చూచాడు ప్రకాశరావు.

"బ్రహ్మయ్యా! మా యింటికి రా, చేయిస్తాను నా చొక్కా తొడుక్కుందువు గాని" అన్నాడు.

"ఎందుకులే, రేపు యెప్పుడేనా నీ పలక దిద్దవలసివచ్చినప్పుడు అన్నీ తప్పులయి నేను సున్న చుడితే మళ్ళీ నన్ను చొక్కా యిచ్చావని చెప్పడానికా" అన్నాడు బ్రహ్మయ్య కళ్ళ నీళ్లతో.

ప్రకాశరావు కూడా మాట్లాడలేకపోయాడు. నిజమే వాడన్న మాటలో తప్పేముంది అనుకున్నాడు.

ఎవరి యిళ్ళకు వారు వెళ్ళిపోయారు.

బ్రహ్మయ్యని తల్లి అడిగింది చొక్కా యేదని. జరిగిన సంగతంతా చెప్పాడు బ్రహ్మయ్య. తల్లి కంగారుపడి "నువ్వు చొక్కా చింపెయ్యడం ఆ రంగారావు చూడలేదుకదా" అంది.

చూసేయేం? ఎందుకంత భయం? అనుకున్నాడు బ్రహ్మయ్య.

ఆ భయం ఏవిటో అందరి దయాదాక్షిణ్యాల మీద ఆధారపడి బ్రతుకుతున్న ఆతల్లికి తెలుస్తుందిగాని బ్రహ్మయ్యకేం తెలుస్తుంది.

"మరి రేపు యేం తొడుక్కువెడతావు స్కూలుకు" అంది తల్లి.

చొక్కా లేకుండానే వెడతానన్నాడు బ్రహ్మయ్య.

ఆరాత్రి తెల్లవార్లూ నిద్రపట్లేదు బ్రహ్మయ్యకు. ఇందులో తన తప్పేముంది. రంగారావుకు తనమీద యెందుకంత కోపం? తాను అన్నీ తప్పులరాసి రైట్లు వెయ్యమనా వాడి ఉద్దేశం? రేపు స్కూలుకు వెళ్ళి హెడ్మాస్టారుతో జరిగిన సంగతంతా చెబితే ...చెబితేమాత్రం ఏంలాభం?...హెడ్మాస్టారుకి మెంబరుగారన్నా మెంబరుగారి అబ్బాయన్నా భయమే...తనతల్లి వెళ్ళి మా అబ్బాయికి చొక్కాలులేవని అడిగితేబట్టే గదా వాడిష్టమొచ్చినట్టు కూశాడు రంగారావు.'

అని మనస్సులో బాధపడుతున్న బ్రహ్మయ్య అకస్మాత్తుగా లేచి తల్లిని లేపాడు. కంగారుపడుతూ తల్లి లేచింది. "ఇంకెప్పుడూ నాకోసం ఎవరినీ బట్టలు అడగొద్దమ్మా" అన్నాడు కన్నీళ్ళతో.

కొడుకు ఆ వేదనను అర్థంచేసుకున్న ఆ తల్లి 'అలాగేలే, అడగనులే, పడుకో' అని బుజ్జగించింది.

అక్కడ ప్రకాశరావుకి యెందుకో నిద్రపట్లేదు. బ్రహ్మయ్య చొక్కా చింపెయ్యడం తాను చొక్కా యిస్తాననడం రేపొద్దున్న నువ్వుకూడా యిలానే దెప్పుతావని యెంతో బాధతో బ్రహ్మయ్య అనడం యివే జ్ఞప్తికి వస్తున్నాయి.

తెల్లవారింది.

ఏడుగంటలకే స్కూలు. అందరూ స్కూలుకు వెళ్ళిపోయారు. చొక్కా లేకుండానే వెళ్ళాడు బ్రహ్మయ్య. అది చూచి రంగారావు తన ప్రక్కనున్న వాడితో ఒకడికి పొగరు వచ్చిందిరా. ఆ పొగరంతా చొక్కామీద చూపించాట్ట. ఎందుకొచ్చిన పొగరు. బతకలేనివాడికి పొగరు యెందుకో' అన్నాడు. బ్రహ్మయ్యకు ఆ మాటలు గినబడకపోలేదు. అయితేమాత్రం యేంమాట్లాడతాడు.

రాత్రి నిద్రపట్టక ఆలస్యంగా లేచిన ప్రకాశరావు టైంఅయిపోయిందని కంగారుగానే వస్తున్నాడు.

అయిదవతరగతి పాసయి ఆ సంవత్సరమే స్కూలు మానేసిన రంగారావు అక్క పద్మ వయ్యారంగా జడ ముందుకు వేసుకుని గుమ్మంలో నిలబడి ప్రకాశరావుతో 'మా తమ్ముడు యిందాకే స్కూలుకు వెళ్ళి

(45-వ పేజీ చూడండి)

★ జడ చెప్పిన సాక్ష్యం ★

(25-వ పేజీ తరువాయి)

పోతే నువ్వు యిప్పుడు ఏడుస్తున్నావేం ప్రకాశరావు' అంది.

ప్రకాశరావు పద్మవంక చూచాడు. ఆలస్యమైంది అంటూ తొందరగానే వెళ్లిపోయాడు.

స్కూలులో హెడ్మాష్టారు రాగానే ముందు యింపోజిషన్ తీసుకు రమ్మన్నారు. చూపించిన వాళ్ళు చూపించారు. రాయలేదన్న వాళ్ళని బెంచీలెక్కి సార్లు రాసి రేపు తీసుకురమ్మన్నారు. అలా తీసుకురాకపోతే రోజల్లా బెంచీమీద నుంచోవాలన్నారు. ఇంతలో రంగారావు వంతు వచ్చింది. 'రాశానుగానండి మా నాన్నగారికి పలక కావలసివచ్చి నేను చెబుతానులే మాష్టారితో అని చెరిపేశారండి' అన్నాడు.

'పోనీలే కూర్చో' అన్నారు మాష్టారు.

ఇంతలో స్కూలు బంట్రోతు వచ్చి రాత్రి యెవరో తోటలో గులాబీ పువ్వులన్నీ కోసుకు పోయారండి అని చెప్పాడు.

మనబళ్ళో పిల్లలపనే అయి ఉంటుంది. అందరు మాష్టర్లతో కనుక్కోమని చెప్ప అని అయిదోతరగతి పిల్లలవంక తిరిగి 'నిజం చెప్పండి. మీలో యెవరైనా కోశారా? నిజం చెప్పకోండి. ఏలాగూ తెలియక మానదు' అని గద్దిస్తున్నారు మాష్టారు.

ఇంతలో రంగారావు లేచి నుంచుని నిన్న సాయంత్రం నేను బజారుకు వెళ్ళి వస్తున్నానండి.

ఊ చెప్పు అన్నారు మాష్టారు.

'బ్రహ్మయ్య ఒడినిండా గులాబీపువ్వులు పోసుకుని తోటలోనుండి అమాంతంగా బయటికి గోడ దూకాడండి' అన్నాడు రంగారావు.

'నుంచో బ్రహ్మయ్యా' అన్నారు హెడ్మాష్టారు.

బ్రహ్మయ్య బిక్క బిక్కమంటూ నుంచుని 'నేనా' అన్నాడు రంగారావు వంక తిరిగి.

'నన్ను దబాయించకు. ఏం పనియిది. గులాబిపువ్వులు కోసుకు పోతున్నావా అని నేను నిన్ను అడగలే' అని రంగారావు బ్రహ్మయ్య ముఖంమీద ముఖంపెట్టి అడుగుతున్నాడు.

బ్రహ్మయ్య కళ్ళల్లో నీళ్ళు తిరిగాయి. మాట్లాడలేకపోతున్నాడు.

'నిజం చెప్పు బ్రహ్మయ్యా' అంటున్నారు హెడ్మాష్టారు బెత్తం ఊపుతూ.

'మాష్టారూ! బాబ్బాబు మాష్టారితో చెప్పకు అని నా కాళ్ళుపట్టుకున్నాడు. మాసారూ! ఇంకా నామాట అబద్ధమైతే నాతో కోటయ్యకూడా ఉన్నాడు. వాణ్ణి అడగండి' అని అన్నాడు రంగారావు.

ఆ! నేనా! అని కంగారు పడుతున్నాడు కోటయ్య.

రంగారావు కోటయ్యవంక తిరిగి కన్నుగీటి 'అవును అల్లా జడుస్తావేం. నాతో పాటు నువ్వుకూడా ఉన్నావుగా. అది కాదు మాష్టారూ. బయటికి వెళ్ళాక బ్రహ్మయ్య తంతాడేమో నని కోటయ్య జడుస్తున్నాడు మాష్టారూ' అన్నాడు రంగారావు.

'నిజం చెప్పకోటయ్యా భయం లేదు' అన్నారు మాష్టారు.

తెల్లమొఖం వేస్తున్నాడు కోటయ్య. రంగారావు కోటయ్యవంక చూస్తూ కళ్ళు పెద్దవి చేసి పళ్ళు కొరుకుతున్నాడు.

కోటయ్య జడిశాడు. 'అవును మాసారూ! బ్రహ్మయ్య ఒడినిండా పువ్వులు పోసుకుని గోడ దూకాడండి' అన్నాడు జడుస్తూనే రంగారావు ముఖంవంక చూస్తూ.

హెడ్మాష్టారికి కోపంవచ్చింది. బ్రహ్మయ్యని చెయ్యిపట్టమని బెత్తంతో కొడుతూ 'గాడిద, స్కూలు తోటలో గోడదూకి పువ్వులు కోసుకుపోతావురా' అని ఒక్కవరసని బాదుతున్నారు. చెయ్యి పట్టకపోతే వీపుమీద కొడుతున్నారు.

బ్రహ్మయ్య నే నెరుగనండి మాష్టారూ! అని యేడ్చేస్తున్నాడు.

ప్రకాశరావుకు, బాధ, కోపం కలిసే వచ్చాయి. వెంటనే లేచాడు. క్లాసులోంచి బయటికివచ్చాడు. తిన్నగా మెంబరుగారింటికి వెళ్ళాడు. గుమ్మంలోనే కనిపించింది పద్మ.

పద్మా! నువ్వొకసారి నుంచున్నపళంగా స్కూలుకురావాలి అన్నాడు ప్రకాశరావు.

'ఎందుకూ?' అంది పద్మ.

ఎందుకేవిటి? మాష్టారికి పిచ్చకోపంవచ్చి మీ తమ్ముడు రంగారావుని పట్టుకొని చావగొడుతున్నారు.

'ఎందుకూ కొట్టడం'?

'ఇంపోజిషన్ రాసుకు రాలేదని'

'రాసుకు రాకపోతే కొట్టెయ్యడమే' అంటూ పద్మ పరుగెత్తుకుంటూ స్కూలుకు వచ్చింది. వెనకాలే ప్రకాశరావు వచ్చాడు. పద్మ వస్తూనే 'ఏమండి మాసారూ! మా తమ్ముడు యింపోజిషన్ రాయకపోతే కొట్టారట' అంది.

తెల్లబోయారు హెడ్ మాష్టారు.

అదేవిటమ్మా పద్మా! మీ తమ్ముడెందుకు కొడతానమ్మా అన్నారు.

పద్మ ప్రకాశరావువంక చూచింది.

ప్రకాశరావు 'పద్మా! ఒక్కసారి నీ జడ మాష్టారికి చూపిస్తావా?' అన్నాడు.

'ఎందుకూ?' అంది పద్మ.

'అహా! ఆ గులాబీ పువ్వులు యెక్కడివో నని'

'మా రంగారావు ఎక్కడో కొనుక్కొచ్చావని నాకిచ్చాడు' అంది.

'అదిలే కావలసింది. ఇంక నువ్వు వెళ్ళొచ్చు పద్మా' అన్నాడు ప్రకాశరావు.

'ఇప్పటికైనా తెలిసిందా మాష్టారూ! గులాబీ పువ్వులు యెవరు కోసింది' అన్నాడు ప్రకాశరావు.

ఎవ్వరూ మాట్లాడలేదు. అంతలో రంగారావు లేచాడు.

'వెధవ బడి నే నసలు చదువుకోనే చదువుకోను. అందరు కలిసి నన్ను దొంగకింద కడతారా! ఉండండి మా నాన్నతో చెప్పి మీ పని మీ మేష్టారి పని పట్టకపోతే అప్పుడు చెప్పండి. బడి వదిలిపెట్టి బయటికి రండి ఒక్కొక్కడి పని చెబుతాను' అంటూ తిట్టుకుంటూ వెళ్ళిపోతున్నాడు రంగారావు.

కాళ్ళు చేతులు వణుకుతున్నాయి హెడ్మాష్టారికి. కోపంగా ఒక్కసారి ప్రకాశరావువంక చూచి 'స్కూలు వదలి నువ్వెందుకు బయటికి వెళ్లాలి' అని కోటి వంత పనిచేసి రంగారావు రంగారావు అంటూ వెనకాలే పరుగెడుతున్నారు కంగారుగా. అంతటితో హెడ్మాష్టరి గోచి ఊడిపోయింది. గొల్లుమన్నారు పిల్లలంతా. కాని చీమంత చిరునవ్వయినా ప్రకాశరావుముఖం మీదకు రాలేదు సరికదా బ్రహ్మయ్యని చూచేసరికి గుండె గుభేలుమంది. కళ్ళనీళ్ళు తిరిగాయి. ★

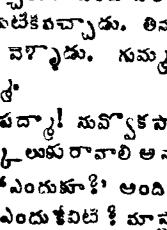

సుఖజీవిత సేవ

భారత "సిద్ధ వైద్య మహిమ" మన దేశ సిద్ధుల సాటిలేని కీర్తికి ఒక తార్కాణము.

"మేల్ మాయిల్ మందు"

ప్రపంచములో ప్రఖ్యాతి గాంచిన మేహ, కుష్ఠురోగనివారిణి

భయంకరమైన మేహ వ్యాధివల్ల కష్టపడువారలకు పునర్జన్మమిచ్చు అద్భుత సంజీవి మేహరోగ నివారణ మాత్ర, లేహ్యము.

డా॥ కే. టి. కృష్ణమూర్తి ఆచారి & సన్సు,

5/22, మేల్ మాయిల్. (P. O.) (N. A. Dt.) S. India.